Sygn. akt I NSW 1142/20

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ewa Stefańska (przewodniczący)
SSN Paweł Czubik
SSN Marek Siwek (sprawozdawca)

w sprawie z protestu wyborczego B.M.
przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
przy udziale Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej i Prokuratora Generalnego
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 28 lipca 2020 r.

postanawia:

stwierdzić, że zarzuty protestu wyborczego są niezasadne.

UZASADNIENIE

Dnia 15 lipca 2020 r. B.M. wniósł protest wyborczy do Sądu Najwyższego przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie art. 101 ust. 2 Konstytucji, art. 321 § 1 w zw. z art. 82 § 1 k.wyb.

Wnoszący protest zarzucił naruszenie przepisów Konstytucji RP oraz Kodeksu wyborczego przez organy zobowiązane do przeprowadzenia 12 lipca 2020 r. wyborów Prezydenta RP. Wniósł także o podjęcie przez Sąd Najwyższy uchwały stwierdzającej nieważność dokonanego 12 lipca 2020 r. wyboru Prezydenta RP.

W proteście wskazał, że 2 lipca 2020 r., przebywając w Chorwacji, korzystając z portalu Ministerstwa Spraw Zagranicznych złożył elektroniczny

wniosek o dopisanie do listy osób głosujących w Konsulacie RP w S. Następnie otrzymał elektroniczne potwierdzenie dopisania do rejestru, jednocześnie otrzymując informację, iż nie jest ono równoznaczne z dopisaniem do rejestru wyborców, zaś potwierdzenie dopisania otrzyma w wiadomości drogą mailową. W ciągu następnych dni nie otrzymał żadnej informacji w przedmiocie rozpoznania wniosku, wobec czego napisał wiadomość mailową do Konsulatu RP w S. W odpowiedzi przekazano mu, że w jego sprawie właściwym do udzielenia informacji jest Konsulat RP w Z. Zatem 6 lipca 2020 r. skierował wiadomość mailową do Konsulatu RP w Z., na którą otrzymał odpowiedź z informacją, że wnioski są w trakcie opracowywania. W wiadomości dodano, że najważniejsze jest otrzymanie potwierdzenia rejestracji i poproszono, by go nie usuwać. Z uwagi na brak dalszych informacji, B.M. podjął ponowną bezskuteczną próbę elektronicznej rejestracji.

Wobec powyższego zdaniem wnoszącego protest dołożył on wszelkiej możliwej staranności, aby w II turze wyborów zrealizować swe uprawnienie do oddania głosu.

B.M. nie otrzymał potwierdzenia dopisania do listy wyborców, ani żadnej informacji zwrotnej dotyczącej sposobu rozpoznania wniosku. Wnoszący protest podniósł, że organ państwa nie tylko nie wywiązał się z ustawowego obowiązku rozpoznania zawisłej przed nim sprawy w terminie i zakończenia jej podjęciem decyzji, bądź wykonaniem określonego działania, ale przede wszystkim pozbawił go możliwości oddania głosu w II turze wyborów prezydenckich, naruszając jego gwarantowane w Konstytucji RP czynne prawo wyborcze.

Wnoszący protest wskazał, że z posiadanych przez niego informacji z różnych źródeł, w tym ogólnie dostępnych przekazów medialnych, wynika iż osób, które z podobnych przyczyn zostały pozbawione po raz pierwszy od 1989 r. możliwości oddania głosu poza granicami kraju, było znacznie więcej, dlatego jego zdaniem miało to realny wpływ na wynik wyboru Prezydenta RP.

B.M. jako dowody na zasadność podniesionego zarzutu załączył korespondencję drogą mailową z konsulatem RP w S., korespondencję drogą mailową z konsulatem RP w Z. oraz elektroniczne potwierdzenie z systemu ewybory o potwierdzeniu rejestracji wniosku z 2 lipca 2020 r.

Konsul RP w Z. pismem z 23 lipca 2020 r. wyraził stanowisko, że protest jest bezzasadny. Ponadto poinformował, że B.M. był dopisany do spisu wyborców sporządzonego przez Konsula RP w Z., co uprawniało go do oddania głosu w dniu wyborów, tj. 12 lipca przy OKW nr […] w S.. Ponadto wskazał, że wnoszący protest otrzymał potwierdzenie z systemu ewybory o potwierdzeniu rejestracji wniosku z 2 lipca. Konsul RP nie miał obowiązku i możliwości wysyłania dodatkowych informacji wyborcom o statusie zarejestrowanych wniosków przed wyborami ustanowionymi na dzień 12 lipca. Konsul RP potwierdził również, że B.M. korespondował z nim 6 lipca 2020 r. i otrzymał odpowiedź z informacją, że wnioski są w trakcie opracowywania, i że najważniejsze jest otrzymanie potwierdzenia z systemu ewybory.

Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej w piśmie z 22 lipca 2020 r. podniósł, że odniesienie się do zarzutu sformułowanego w złożonym proteście wymagałoby przeprowadzenia postępowania dowodowego i ustalenia na jego podstawie stanu faktycznego, do czego Komisja nie jest uprawniona. Wyjaśnień w tym zakresie udzielić może Konsulat RP w Z. Ponadto stwierdził, że placówka dyplomatyczna nie ma obowiązku informowania wyborcy o dopisaniu do spisu wyborców. Na koniec podniósł, że wnoszący protest nie wskazuje, czy w dniu głosowania udał się do lokalu wyborcze i czy nie był ujęty w spisie wyborców w S.

Zastępca Prokuratora Generalnego w piśmie z 23 lipca 2020 r. wniósł o pozostawienie protestu bez dalszego biegu. Podniósł, że przedmiotem protestu nie mogą być zarzuty dotyczące działań innych organów, w tym w szczególności Konsulatu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Protest nie jest zasadny.

Trzeba przede wszystkim wskazać, iż z mocy art. 129 Konstytucji RP prawo do zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyboru Prezydenta RP przysługuje wyborcy, jednakże na zasadach określonych w ustawie.

Materialnoprawne podstawy protestu wyborczego określone są w art. 82 § 1 pkt 1 i 2 k.wyb., w myśl którego przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony protest z powodu

dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

W zakresie kwestii proceduralnych należy natomiast wskazać, iż według art. 321 § 3 k.wyb. wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty. Zestawienie tego przepisu o charakterze procesowym, z materialnoprawnymi podstawami protestu wyborczego nie pozostawia wątpliwości, że w proteście wyborczym można podnieść tylko takie zarzuty, które przewiduje Kodeks wyborczy. Pomijając przestępstwa wymienione w art. 82 § 1 pkt 1 k.wyb., można więc podnieść jedynie naruszenia wyłącznie tych przepisów Kodeksu wyborczego, które dotyczą głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, co wynika *expressis verbis* z art. 82 § 1 pkt 2 k.wyb.

Wnoszący protest nie powołał żadnego przepisu dotyczącego głosowania, który miał by zostać naruszony, ogólnie wskazując jako materialnoprawną podstawę art. 82 § 1 k.wyb. Analiza treści wniesionego protestu również nie wskazuje, z naruszeniem jakiego konkretnie przepisu dotyczącego głosowania, zawartego w Kodeksie wyborczym, czy też w ustawie z 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego (Dz. U. nr 979), wnoszący protest wiąże uchybienia dotyczące możliwości oddania przez siebie głosu w wyborach. Z protestu można jedynie wywodzić, iż wnoszący protest nie uzyskał potwierdzenia dopisania do rejestru wyborców, co uniemożliwiło mu oddanie głosu w Obwodowej Komisji Wyborczej w S. Podkreślić jednak należy, iż wnoszący protest dołączył wydruk potwierdzenia rejestracji z 2 lipca 2020 r., potwierdzający jego rejestrację w obwodzie nr […] w S.; okoliczność wskazuje zarazem na fakt zarejestrowania w tym obwodzie. Także załączona przez wnoszącego protest informacja konsula wskazuje na to, że wnoszący protest otrzymał potwierdzenie dopisania się do rejestru. Informacja ta jest wystarczająco komunikatywna, zaś z informacji konsula uzyskanej w

niniejszym postępowaniu wynika, że nazwisko wnoszącego protest znajdowało się na liście wyborców w Obwodowej Komisji Wyborczej w S. w dniu głosowania, co prowadzi do wniosku, że wnoszący protest mógł bez przeszkód oddać głos w wyborach prezydenckich.

Zauważyć też należy, iż z treści protestu nie wynika, by wnoszący protest był w lokalu wyborczym w dniu 12 lipca 2020 r. i z powodu nieumieszczenia go na liście wyborców nie mógł oddać głosu, co z kolei pozbawiło go czynnego prawa wyborczego. Obiektywnie nie istniały więc przeszkody do tego, by wnoszący protest udał się do tego lokalu wyborczego i wziął udział w głosowaniu, skoro faktycznie jego nazwisko było umieszczone na liście wyborców w Obwodowej Komisji Wyborczej nr […] w S..

Dodać również trzeba, że z przepisów Rozporządzenia Ministra Spraw Zagranicznych z 29 maja 2017 r. w sprawie spisu wyborców przebywających za granicą (Dz. U. 2017, poz. 1130 ze zm.) nie wynika, że konsul ma obowiązek zawiadomić wyborcę o dopisaniu go do spisu wyborców w określonym obwodzie za granicą. Obowiązki konsula sprowadzają się do sporządzenia spisu wyborców, jego ewentualnej aktualizacji, sporządzenia dodatkowej karty spisu, a także do zawiadomienia właściwego urzędu gminy o wpisaniu osoby stale zamieszkałej w kraju do spisu wyborców lub wpisaniu jej na dodatkowej karcie spisu wyborców. Innego rodzaju zawiadomień powołane Rozporządzenie nie przewiduje, co prowadzi do wniosku, że zarzuty protestu nie mogły być uznane za zasadne. Jego treść może co najwyżej wskazywać na trudności komunikacyjne z konsulatem, niemniej tego rodzaju utrudnienia pozostają poza zakresem rozpoznania w sprawie z protestu wyborczego.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy na podstawie art. 323 § 1 i 2 k.wyb. orzekł jak w sentencji.